

Veelgestelde vragen:

Uitzonderingswet [1/5]

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

1. Waarom is een uitzonderingswet nodig, welke mogelijkheden geeft het aan de overheid?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

In onze Staatsregeling, welke de hoogste wet is op Curaçao, wat de wij de grondwet noemen, staat dat de overheid wettelijk moet regelen (met goedkeuring van het parlement) op welk moment het land in een noodsituatie verkeert. Dit wordt een uitzonderingstoestand genoemd. Er wordt dus vastgesteld dat wij in een noodtoestand verkeren en de overheid kan in dit geval afwijken van fundamentele rechten, maar niet van allemaal.

De overheid mag niet doden. De overheid mag niet het recht weghalen van burgers om naar de rechter te gaan of om een rechtszaak te beginnen. De rechten waar afgeweken van mag worden in een noodtoestand staan in artikel 96, onderdeel 2. Het gaat hier om : persvrijheid, het recht om te protesteren en te vergaderen, toegang tot een woning en geheimhouding van correspondentie.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

2. In welke situatie kan de uitzonderingswet geactiveerd worden?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

In de noodverordening wet staat op welk moment het geactiveerd kan worden. De situatie moet een uitzonderlijke situatie zijn. Het gaat dan om een crisis die het voortbestaan van ons land in gevaar kan brengen. Denk hierbij aan een crisis, terrorisme, oorlog of een gezondheidsbedreiging zoals een pandemie.

In het 'Risicoprofiel' van Curaçao 2017-2022 zijn er 35 scenario's geïdentificeerd, welke een bedreiging kunnen vormen voor Curaçao, die

een crisis of een ramp kunnen vormen. Voor iedere scenario die een risico kan vormen moeten er plannen opgesteld worden om het risico's op te vangen, zodat de gevolgen overzien kunnen worden. Het is beter om voorbereid te zijn op een crisis, zodat het minder gevolgen en schade oplevert zowel voor personen als materiaal.

Alhoewel we ons best doen om zo goed mogelijk voorbereid te zijn, het kan voorkomen dat er toch een ramp komt, waarbij er snel en adequaat gereageerd moet worden. In dat geval kan het is een uitzonderingswet nodig. Het gaat hierbij om rampen op het gebied van gezondheid (bijv. pandemie), terroristische acties, natuurrampen (bijv. orkaan of tsunami) en ernstige ongelukken. (bijv. chemische ramp)

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

3. Hoe lang kan een uitzonderingswet geldig blijven en hoe vaak kan het verlengd worden?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

De uitzonderingswet kan maximaal 90 dagen geldig blijven. Daarna kan het verlengd worden, maar het moet wel dezelfde goedkeuringsproces en controle proces doorlopen als tijdens de voorgaande periode. Het parlement kan altijd beslissen om de geldigheid van desbetreffende wet te beëindigen.

Veelgestelde vragen:

Uitzonderingswet [2/5]

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

4. Kan een minister zonder meer een noodtoestand uitroepen? Hoe wordt de wet uitgeroepen?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Welke mogelijkheden geeft de uitzonderingswet aan de overheid van Curaçao, welke nog niet geregeld zijn in reeds bestaande wetten? Bijvoorbeeld aan de politie of het Openbaar Ministerie?

De extra mogelijkheden, welke de wet geeft aan de overheid om af te wijken van fundamentele rechten, is op het moment dat ons land of samenleving gevaar loopt. Het Openbaar Ministerie krijgt geen extra macht. Om een voorbeeld te geven. Op het moment dat er een tsunami richting Curaçao komt en de overheid heeft 10 vrachtwagens nodig om grindstenen te storten bij onze kust om levens te redden, kan de overheid van bepaalde bedrijven of onderdanen eisen om de vrachtwagens aan de overheid te geven om het werk te verrichten. Men kan een betaling hiervoor vragen.

Iedere mogelijkheid dat de overheid gebruikt moet zijn in het kader van het mitigeren dan wel voorkomen van intern en extern gevaar van Curaçao. Op het moment dat dit niet het geval is, kan de overheid niet gebruik maken van de mogelijkheden die de uitzonderingswet geeft. Een onderdaan kan altijd naar de rechter stappen om een uitspraak te vragen op de vraag of de overheid tegen de uitzonderingswet handelt.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

5. Welke mogelijkheden geeft de uitzonderingswet aan de overheid van Curaçao, welke nog niet geregeld zijn in reeds bestaande wetten? Bijvoorbeeld aan de politie of het Openbaar Ministerie?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

De extra mogelijkheden, welke de wet geeft aan de overheid om af te wijken van fundamentele rechten, is op het moment dat ons land of samenleving gevaar loopt. Het Openbaar Ministerie krijgt geen extra macht. Om een voorbeeld te geven. Op het moment dat er een tsunami richting Curaçao komt en de overheid heeft 10 vrachtwagens nodig om grindstenen te storten bij onze kust om levens te redden, kan de overheid van bepaalde bedrijven of onderdanen eisen om de vrachtwagens aan de overheid te geven om het werk te verrichten. Men kan een betaling hiervoor vragen.

Iedere mogelijkheid dat de overheid gebruikt moet zijn in het kader van het mitigeren dan wel voorkomen van intern en extern gevaar van Curaçao. Op het moment dat dit niet het geval is, kan de overheid niet gebruik maken van de mogelijkheden die de uitzonderingswet geeft. Een onderdaan kan altijd naar de rechter stappen om een uitspraak te vragen op de vraag of de overheid tegen de uitzonderingswet handelt.

Veelgestelde vragen:

Uitzonderingswet [3/5]

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

6. Geeft de wet de overheid de vrijheid om iedere mogelijkheid toe te passen, zonder toetsing en controle?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

De overheid kan de gestipuleerde mogelijkheden toepassen op het moment dat er sprake is van een noodtoestand op basis van advies van de experts van de overheid. De overheid heeft een Directie Veiligheid (DRR) en een Rampenorganisatie (RBO) met experts op verschillende gebieden. Het gaat om experts op het gebied van gezondheid, brandweer, publieke orde, infrastructuur ezv. DRR en RBO geven advies aan de Minister President over hoe er omgegaan moet worden met een situatie, zodat het gevaar gemitigeerd kan worden. Als er geen duidelijke gevaar dreigt, kan de noodtoestand niet worden uitgeroepen.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

7. Kan de uitzonderingswet fundamentele rechten weghalen van burgers welke staan in de staatswet? Bijvoorbeeld het recht om jezelf uit te drukken, persvrijheid en rechten om te protesteren en vergaderen?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Ja. In het geval van een noodtoestand kunnen er fundamentele rechten worden weggehaald volgens onze staatsregeling. Maar het kan niet zo zijn dat er tijdens iedere noodtoestand fundamentele rechten worden weggehaald. Op basis van specifieke situaties die zich voordoen en op advies van experts zal er bekeken worden van welke rechten afgeweken kan worden. Dit moet geformaliseerd worden in een decreet. Hiervoor is een beslissing van een minister nodig, een handtekening van de Gouverneur en publicatie nodig. Een decreet moet ook naar het parlement gaan. Het parlement hoeft niet akkoord met een decreet te gaan.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

8. Wie kan de mogelijkheden limiteren of een periode van verlenging tegenhouden als er besloten is om de noodtoestand uit te roepen?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

De macht ligt bij het parlement. Het parlement kan altijd besluiten tijdens een publieke vergadering om te noodtoestand te stoppen als er sprake is van een meerderheid die van mening is dat de uitgeroepen noodtoestand te lang duurt of dat het gevaar niet zo groot is dat de noodtoestand van kracht moet blijven.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

9. Wordt er druk vanuit Nederland gevoerd om de uitzonderingswet in het leven te roepen om in aanmerking te komen voor financiële hulp vanuit Nederland?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Dit is niet het geval. De uitzonderingswet is er niet omdat er druk vanuit de overheid van Nederland wordt gevoerd. Vanaf 2014 is er al gewerkt aan deze wet. Dit is terug te zien in het advies dat de Raad van Advies aan de overheid heeft gegeven. Dit is dus veel eerder dan de huidige situatie van de pandemie. De uitzonderingswet zorgt ervoor dat de overheid de verantwoordelijkheid neemt, zoals er staat in de staatsregeling. Dit is nodig om iedere crisis of ramp aan te pakken.

Veelgestelde vragen:

Uitzonderingswet [4/5]

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

10. Wordt de rol die het parlement speelt als controlerende orgaan gelimiteerd op het moment dat er sprake is van een noodtoestand?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Dit is absoluut niet het geval! Zelfs in het geval van een uitgeroepen noodtoestand kan het parlement blijven vergaderen. Hetzelfde is ook van toepassing voor de pers. De pers kan gewoon de straat op, informatie opzoeken en informatie blijven geven. Het parlement kan de uitgeroepen noodtoestand wel tegenhouden als de meerderheid van het parlement hiervoor is.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

11. Wie controleert een minister als er op basis van de uitzonderingswet een ministerieel decreet wordt uitgeroepen?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Het parlement. Ieder ministerieel decreet op basis van de uitzonderingswet moet naar het parlement gaan. Op dit moment, dus in een normale situatie, is dit niet het geval.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

12. Wie kan een ongewenste beslissing (of een ministerieel decreet) tegenhouden als een minister bijvoorbeeld misbruik maakt van de mogelijkheden op basis van de uitzonderingswet?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Het parlement. Dit kan op basis van artikel 23 van de uitzonderingswet. Op het moment dat de minister een ministerieel decreet uitbrengt, moet het parlement, de gouverneur en de procureur generaal op de hoogte worden gesteld. Hetgeen er staat in het ministerieel decreet is niet geldig en vervalt, indien het parlement op de eerstvolgende vergadering niet goedkeurt wat er in het decreet staat.

In dit geval moet direct gepubliceerd worden dat de maatregelen niet meer van toepassing zijn. Geeft de uitzonderingswet ambtenaren (bijv. politie) het recht om een huis binnen te gaan, telefoon af te tappen of bezittingen weg te nemen zonder enige vorm van controle? Nee. Een (opsporings)ambtenaar moet in dat geval zo snel mogelijk een bekendmaking uitbrengen. De mogelijkheid om een huis te betreden kan enkel in geval van ernstige gevaar voor materiële en persoonlijke schade.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

13. Kan de pers blijven werken zonder censuur op het moment dat de noodtoestand wordt uitgeroepen of wordt er gecontroleerd wat de pers zal schrijven?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Op het moment dat de noodtoestand wordt uitgeroepen zal de pers niet worden gecensureerd, met uitzondering als dit nodig is in een uitzonderlijke toestand. Op het moment dat het parlement van mening is dat er geen gevaar is voor de persvrijheid, kan het parlement ervoor zorgen dat de overheid geen censuur meer kan toepassen op de pers. De pers heeft de vrijheid om in iedere situatie de straat op te gaan, zelf is een uitgeroepen noodtoestand. Dit is normaal gezien enkel mogelijk voor rechters, leden van het Openbaar Ministerie en procesgemachtigden. Er wordt dus een belangrijke rol aan de pers gegeven om informatie te blijven geven tijdens een uitgeroepen noodtoestand.

Veelgestelde vragen:

Uitzonderingswet [5/5]

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

14. Welke stappen kan een burger ondernemen als een burger gevolgen ondervindt van een uitgeroepen noodtoestand en als een burger het niet eens is met een uitgeroepen noodtoestand? Of als een burger schade lijdt?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Als een burger schade heeft aan bezittingen, kan een burger schadevergoeding vragen voor de geleden schade. Het is een recht in de wet, dat een persoon het niet hoeft te vragen. De overheid moet weten dat er een schadevergoeding betaald moet worden in een soortgelijk geval.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

15. Is het proces om de wet te accepteren volgens een normaal proces of wordt dit gezien als een uitzonderlijke toestand?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Het proces om de wet te accepteren verloopt normaal. De Raad van Advies is benaderd conform procedure. En de Raad van Advies is nogmaals benaderd omdat de eerste keer niet naar tevredenheid was verlopen. De Raad van Advies is voor de tweede keer benaderd, nadat de nodige aanpassingen zijn gedaan. Als de Raad van Advies een dictum geeft, kan de wet aan het parlement worden gegeven. Er is ook advies gevraagd aan het Openbaar Ministerie, het hoofd van de politie en ook aan het Hof van Justitie voordat de wet bij het parlement is ingeleverd.

DE GEMEENSCHAP VRAAGT:

16. Waarom wordt er nu pas informatie gegeven over de uitzonderingswet?

ANTWOORD VAN DE JURIDISCHE DESKUNDIGE:

Normaal gesproken wordt er niet geïnformeerd over een conceptwet, omdat dit nog in het parlement behandeld en goedgekeurd moet worden. In dit geval is er gekozen om het publiek van informatie te voorzien omdat dit leeft in de samenleving.